

Сарнацький М.А.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ

Статтю присвячено дослідженню зарубіжного досвіду формування та реалізації державної політики у сфері банкрутства та можливості його використання в Україні. Наголошено, що державна політика у сфері банкрутства в Україні нині є не досить ефективною, зважаючи на недосконалість галузевого законодавства, ослаблену увагу з боку держави до процесів відновлення платоспроможності боржника, а також наявності протиправних діянь, що призводять до ліквідації великої кількості підприємств.

Розглядаючи банкрутство з позиції соціальних та економічних інтересів, автором наголошено, що ліквідація боржників як кінцева стадія процедури банкрутства несе у собі як позитивний, так і негативний результат. Саме завдяки конкурентному середовищу на ринку залишаються сильні гравці, тоді як суб'єкти, які припустилися серйозних помилок у системі менеджменту або ж не врахували загроз кризової ситуації, не можуть виконати свої боргові зобов'язання й ліквідуються.

Показано, що в країнах з ринковою економікою простежуються два аспекти змісту їх законодавства про банкрутство, зокрема прокредиторський та проборжниковий. Вибір кожного з напрямів процедури банкрутства органами публічної влади відповідної країни зазвичай базується на домінуванні макро- чи мікрорегулювання економічних відносин.

Констатується, що законодавство Франції про банкрутство за своїм змістом є проборжниковим, а це свідчить про те, що воно регламентує макроекономічний підхід у регулюванні економіки. Така позиція французького законодавства зорієнтована на збереження підприємства через розв'язання кризової ситуації, в якій опинився господарюючий суб'єкт, сприяння виконанню його боргових зобов'язань перед кредиторами і найважливіше – збереження робочих місць.

Аналізуючи модель процедури банкрутства в Німеччині, показано, що вона зорієнтована на солідарний захист інтересів як боржника, так і кредитора. Саме останнім надано право прийняття рішення щодо подальшого визначення правового статусу та майна боржника. Кредитор має право визначитися зі своїм рішенням щодо боржника через його продаж або ж санацію.

Досліджуючи правове забезпечення процедури банкрутства в США, зроблено висновок, що основним завданням Кодексу США про банкрутство є допомога боржнику в звільненні від частини боргів та збереженні підприємства від ліквідації. Сама процедура банкрутства, на відміну від української, частіше за все починається за ініціативою лише боржника.

Наголошено, що випадки настання неплатоспроможності позичальників кредитів внаслідок переоцінки своїх можливостей або необізнаності не розглядаються в Польщі як підстави для порушення в суді справи про банкрутство. З огляду на це у законодавстві велику увагу було приділено владою Польщі процедурам подання заяви на порушення справи, за якими боржник повинен був довести сумлінність своєї поведінки та обґрунтувати виникнення неплатоспроможності з незалежних від нього причин.

Як підсумок автором зокрема наголошено, що в Україні формується власна модель регуляторного впливу держави на систему відносин між боржником та кредитором, тому використання позитивного зарубіжного досвіду є вкрай перспективним та результативним.

Ключові слова: процедура банкрутства, боржник, кредитор, зарубіжний досвід, державна політика у сфері банкрутства.

Постановка проблеми. Державна політика у сфері банкрутства в Україні нині є не досить ефективною, зважаючи на недосконалість галузевого законодавства, ослаблену увагу з боку

держави до процесів відновлення платоспроможності боржника, а також наявності протиправних діянь, що призводять до ліквідації великої кількості підприємств.

Розглядаючи банкрутство з позиції соціальних та економічних інтересів, наголошено, що ліквідація боржників як кінцева стадія процедури банкрутства несе у собі як позитивний, так і негативний результат. Саме завдяки конкурентному середовищу на ринку залишаються сильні гравці, тоді як суб'єкти, які припустилися серйозних помилок у системі менеджменту або ж не врахували загрози кризової ситуації, не можуть виконати свої боргові зобов'язання й ліквідуються.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження позитивного досвіду зарубіжних країн щодо сучасних моделей державної політики у сфері банкрутства та можливостей його використання в умовах українських реалій.

Виклад основного матеріалу. Формування в Україні ринкового середовища передбачає існування загрози і небезпек, що порушують стабільність та усталеність економічних відносин, зокрема діяльність суб'єктів підприємницької ініціативи. Саме тому детальний аналіз інституту банкрутства в зарубіжних країнах дозволяє наблизити національне законодавство та систему його адміністрування до найбільш оптимального задоволення інтересів кредиторів та боржників (банкрутів).

Саме поняття «банкрутство» трактується вітчизняним законодавством як визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [1].

Виходячи зі змісту такого поняття, варто зауважити, що у цій редакції банкрутство розглядається як організаційно-правовий захід, що його застосовує господарський суд у разі неможливості боржником відновити свою платоспроможність і розрахуватися з кредиторами.

Скільки існує поняття «банкрутство», стільки й маємо думок щодо його змісту, а також ролі у системі економічних відносин і «життя» самих підприємців.

Як наголошують вітчизняні вчені, банкрутство підприємства спричиняється настанням глибокої системної кризи, яка виникає під впливом поєднання зовнішніх та внутрішніх кризоутворювальних чинників, унаслідок чого підприємство не має можливості продовжувати свою господарську діяльність через неплатоспроможність [2, с. 614].

Саме тому банкрутство зазвичай є останнім антикризовим заходом, що його застосовують для виходу боржника із кризового стану, що при-

звів до абсолютної неможливості виконати ним боргові зобов'язання перед кредиторами через відсутність ресурсів матеріального чи фінансового характеру або ж у разі, коли кредитори уже добровільно не погоджуються на санацію боржника. Це так би мовити банкрутство з ініціативи кредитора. Водночас можемо спостерігати ситуацію, коли процедуру банкрутства ініціюють боржники, які відмовляються добровільно виконати свої грошові зобов'язання та звертаються до суду з позовом про призначення судом процедури реорганізації та санації боргу.

Вітчизняний дослідник Б. Москвін з цього приводу наголошує, що до банкрутства можна ставитися по-різному. З однієї точки зору, цей процес є крайнім заходом, коли всі інші антикризові заходи не допомогли і керівництво та власники підприємства більше нічого не можуть заподіяти, тобто криза повністю паралізувала роботу підприємства, а коштів або майна на реструктуризацію боргу не вистачає або кредитори добровільно не погоджуються на санацію боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство. З іншої точки зору, до банкрутства вдаються підприємці, які не бажають добровільно платити по своїх зобов'язаннях і хочуть, щоб процедуру реорганізації та санації боргу назначив суд [3].

Розглядаючи банкрутство з позиції соціальних та економічних інтересів, можна констатувати, що ліквідація боржників як кінцева стадія процедури банкрутства несе в собі як позитивний, так і негативний зміст. Саме завдяки конкурентному середовищу на ринку залишаються сильні гравці, тоді як суб'єкти, які припустилися серйозних помилок у системі менеджменту або ж не врахували загрози кризової ситуації внутрішнього та/або зовнішнього походження, не можуть виконати свої боргові зобов'язання, а як результат – ліквідуються. Такою є філософія ринку, в якому виграє сильніший. Однак варто наголосити, що це так би мовити економічний аспект процедури банкрутства.

Водночас не варто уникати й присутності тут соціального аспекту. А він полягає у тому, що процедура банкрутства здебільшого закінчується для боржника його ліквідацією, а це тягне за собою звільнення з роботи, зростання безробіття, провокує додаткові виплати з бюджету на утримання безробітних, а ще й зниження рівня інвестиційної привабливості.

Беручи до уваги зазначене вище, бачимо, що позиція держави відіграє значну роль у розв'язанні відповідним суб'єктом, у тому числі й фізичною особою-боржником, проблем

з виконанням ними боргових зобов'язань. Навіть поверхневий аналіз чинного вітчизняного законодавства про банкрутство дає підстави стверджувати, що позиція законодавця тяжіє більше до його прокредиторського змісту, оскільки можемо спостерігати процесуальну деталізацію реалізації майна відповідного боржника.

Такої ж думки дотримуються й низка експертів з питань процедури банкрутства, зазначаючи, що Кодекс України з процедур банкрутства є прокредиторським: уся процедура передбачає швидкісний підхід до реалізації майна боржника та максимальне задоволення фінансових вимог кредитора, вектор регулювання відносин неплатоспроможності спрямовано на пріоритетний захист інтересів кредитора. Це відповідає заявленим цілям щодо підвищення позиції України в рейтингу Doing Business. Власне, сама назва Кодексу задає тон на ліквідацію [4].

Разом із тим, на нашу думку, політика держави з питань банкрутства має відповідати запитам суспільства, стану економіки, конкурентному середовищу в ній, а також рівню інвестиційного клімату. Саме таке комплексне розуміння реалій підприємницького середовища, а також і майнового та фінансового стану фізичних осіб має знаходити своє відображення в комплексі заходів правового та організаційного характеру органів публічної адміністрації.

Цікавим видається аналіз зарубіжного досвіду щодо категорії «банкрутство» та механізму реалізації цього інституту до суб'єктів, які мають складності у виконанні боргових зобов'язань перед кредиторами.

Доречно наголосити, що для більшості зарубіжних країн інститут банкрутства застосовується в економіці для відновлення платоспроможності суб'єктів, а тому для оздоровлення та розвитку економічних відносин у країні, а як результат зростання рівня життя її громадян.

Як уже нами наголошувалося, загалом у країнах з ринковою економікою простежуються два аспекти змісту їх законодавства про банкрутство, зокрема прокредиторський та проборжниковий. Вибір кожного з напрямів процедури банкрутства органами публічної влади відповідної країни, звичайно, базується загалом на домінуванні макро- чи мікрорегулювання економічних відносин.

Проте, на думку вітчизняного експерта з питань банкрутства Н. Тищенко, всі намагаються вирішити проблему таким чином, щоб кредитор не зазнав тотальної втрати своїх коштів, а боржник мав можливість зберегти обличчя й вирішити всі фінансові проблеми в законний спосіб [4].

Аби виробити певний алгоритм дій для вітчизняного законодавця та органів виконавчої влади, проаналізуємо підходи публічної влади окремих країн регулювання економічних відносин через інститут банкрутства як кризовий інструмент.

Серед європейських країн, яким притаманний макроекономічний зміст регуляторного впливу на суб'єктів ринку, називають Францію, яка порівняно з іншими країнами має конкурентоздатну економіку, і як результат, досить високий рівень ВВП на душу населення (близько 40 000 дол. США) [5].

Що ж до законодавства Франції про банкрутство, то за своїм змістом воно проборжникове, а це свідчить про те, що воно регламентує макроекономічний підхід у регулюванні економіки. Така позиція французького законодавства зорієнтована на збереження підприємства через розв'язання кризової ситуації, в якій опинився господарюючий суб'єкт, сприяння виконанню його боргових зобов'язань перед кредиторами і найважливіше із соціальної функції держави, збереження робочих місць. Досить нестандартним, як для українських реалій, є обов'язок французького боржника у разі його фінансової неспроможності звернутися з письмовою заявою до суду розпочати процедуру банкрутства. При цьому законодавцем визначено досить короткий строк такої неплатоспроможності – 15 днів.

Викликає природний інтерес і система організаційних заходів у Франції щодо уникнення ліквідації підприємства-боржника. Як зазначає Л. Козак, найкращою серед реорганізаційних процедур у процедурі банкрутства є задача підприємства в оренду з правом викупу на термін не більше двох років, а серед ліквідаційних – продаж підприємства як виробничої одиниці. Соціальний аспект проявляється і у разі визначення пріоритету виплат: перевага надається видачі заробітної плати персоналу підприємства-боржника, а не виплатам іншим категоріям кредиторів [6, с. 291].

Доречно наголосити, що у Франції не створено нині інституційної системи адміністрування процедури банкрутства, разом із тим держава залишає за собою право визначати зміст такого втручання у відносини боржника та кредиторів.

Як зазначає Ю. Чорна, питання банкрутства вирішує держава – вона бере участь у процедурі через органи прокуратури, наділяючи прокурора великим колом повноважень у сфері конкурсних правовідносин. Усі питання вирішуються через звичайний суд. Прокурор, своєю чергою, має право подати справу про порушення банкрутства до суду, а також має виключне право подати запит

про скасування плану реорганізації, про припинення діяльності боржника та відкриття ліквідаційної процедури [7, с. 58].

Неабиякий досвід у врегулюванні відносин банкрутства напрацьовано у Німеччині, перш за все у його правовому та організаційному аспектах. Йдеться про Закон Німеччини «Про неспроможність».

Норми цього Закону дозволяють банкрутство за відсутності ліквідності (нездатність сплатити 90% боргів) та з метою розв'язання надмірної заборгованості (обсяг зобов'язань підприємства перевищує обсяг його активів). Для початку справи потрібен строк у 2 роки мінусової ліквідності. Але в разі неспроможності погасити свою заборгованість перед кредиторами в майбутньому, особливо за обов'язковими платежами, особа може подати заявку на ліквідацію [8].

Зазначимо, що згідно з указаним вище Законом, органом, на який покладено обов'язок адміністрування процедури банкрутства в Німеччині, є Федеральне міністерство юстиції, яке має у своїй структурі Департамент (Торговельне і господарське право), який відповідає за стан у торговому праві, містить правові норми про товариства, про порядок і правила складання балансу, договори страхування, охорону промислової власності (правові норми про патенти і загальнокорисні моделі, дизайн, товарні знаки, захист від недобросовісної конкуренції), а також авторське право. Крім того, Департамент надає юридичні висновки щодо законопроектів і проєктів постанов, розроблених усіма іншими міністерствами в галузі господарського, фінансового та податкового права [9].

Загалом, німецька модель інституту банкрутства передбачає порушення провадження про банкрутство наявність фінансового стану боржника за ознаками неплатоспроможності та неоплатності, а це означає, що таке провадження можливе з ініціативи як боржника, так і кредитора. Однак наголосимо, що боржник зобов'язаний впродовж 21 дня відновити стан своєї платоспроможності або ж звернутися до суду з проханням відкрити провадження про банкрутство.

Зазначене вище дає підстави сказати, що німецька влада зорієнтована на солідарний захист інтересів як боржника, так і кредитора. Саме останнім надано право прийняття рішення щодо подальшого визначення правового статусу та майна боржника. Кредитор має право визначитися зі своїм рішенням щодо боржника через його продаж або ж санацію. Зазвичай санація проходить за участю в ній кредитора шляхом надання

нових фінансових чи матеріальних ресурсів, що істотно підвищує платоспроможність боржника.

Що стосується практики вирішення проблем неплатоспроможності боржником у США, то можемо спостерігати досить напрацьований механізм, який був започаткований з другої половини XVIII століття, коли Конституційні Збори США уповноважили Конгрес на прийняття законодавства, що покликане врегулювати відносини боржників і кредиторів. Що стосується новітнього законодавства США про банкрутство, то таким є Кодекс про банкрутство (1979 р.).

Як зазначає Л. Козак, Кодекс про банкрутство є головним законом США у сфері банкрутства. Його основним завданням є допомога боржнику в звільненні від частини боргів та збереженні підприємства від ліквідації. Сама процедура банкрутства, на відміну від української, частіше за все починається за ініціативою лише боржника. Згідно з Кодексом до боржників можуть застосовуватись такі заходи, як: реструктуризація боргів, погашення боргів, ліквідація; заходи, передбачені спеціальними нормативними актами, стосовно страхових і банківських корпорацій, будівельних і кредитних установ, які є боржниками. Метою Кодексу є не ліквідація, а реабілітація, відновлення підприємства [6, с. 291].

Такої ж думки дотримується й Н. Тищенко, наголошуючи, що на відміну від України, американське банкрутне законодавство більш спрямоване на захист боржника. «Кодекс про банкрутство» США визначає, що банкрутом може бути визнано лише ту особу, яка перебуває під юрисдикцією США. Підставою банкрутства на момент подачі заяви про визнання банкрутом повинен бути незабезпечений борг у розмірі 250000 доларів США, тобто кредит, не підкріплений базовим активом. Такими є борги по банківській карті, медичній страховці, тобто борги і кредити без вимоги застави. Або ж у боржника повинен бути забезпечений борг – заставою в розмірі 750000 доларів США.

Окрім Кодексу про банкрутство, продовжує експерт, розв'язанню проблем у відносинах боржників і кредиторів сприяють норми кримінального закону. Так, в обох документах прописано, що боржник відповідальний за обман кредитора, тому може позбутися всього свого майна. А якщо обман буде доведений, то може понести більш серйозне покарання – позбавлення волі [8].

Що стосується інституційного забезпечення процедур банкрутства в США, то уже з 1934 р. таким державним органом є Комісія з бірж і цін-

них паперів. Окрім Комісії, паралельно функціонують й інші органи, які наділені повноваженнями регуляторного впливу, як-то державні федеральні конкурсні керуючі, до основних завдань яких належить недопущення зловживань з боку незалежних конкурсних керуючих, розміром їх матеріальної винагороди, а також шахрайських дій з боку інших учасників процедури банкрутства.

Не менш актуальним видається й участь органів судової влади у вирішенні проблем неплатоспроможності боржників та їх відносин з кредиторами.

Судочинство у процедурах банкрутства в США, звертає увагу В. Пянтковський, здійснюють федеральні суди, у справах про банкрутство – спеціалізовані суди, що входять до складу федеральних окружних судів США. Спеціальний орган, що займається адміністративним управлінням справ про банкрутство, входить до складу міністерства юстиції і називається Виконавче бюро федеральних керуючих США. Воно виступає як наглядач за процедурою банкрутства від імені генерального прокурора США. Його члени, федеральні керуючі керівники, є службовцями федерального уряду і призначаються генеральним прокурором [10, с. 41].

Доречним видається ознайомлення з процедурою банкрутства в Польщі, в якій досить успішно розвивається національна економіка (ВВП на душу населення в 2020 р. становив 15 304 дол. США [11]). Зазначимо, що досвід Уряду Польщі у сфері банкрутства є досить цікавим з позиції запровадження в Україні процедури банкрутства фізичної особи.

Як наголошують дослідники, такому законодавчому процесу щодо розширення кола боржників сприяли низка соціальних та економічних чинників, що загалом позитивно вплинуло на стан національної економіки.

Доречно наголосити, що польський законодавець зорієнтований на формування польської моделі розв'язання спорів між боржником та кредитором з нахилом до проборжникового підходу, що власне підтверджується незначним обсягом відкритих проваджень у справах з банкрутства. Такому підходу польського Уряду, як зазначають фахівці, могли сприяти криміногенні прояви у цій сфері, що досить негативно впливає на інвестиційний клімат у країні.

Звичайно, Закон передбачає право боржника на ініціювання процедури банкрутства, однак таким правом можуть скористатися виключно сумлінні боржники, які реально опинилися в скрутних фінансових умовах.

Як наголошується у звітно-аналітичних документах, випадки настання неплатоспроможності позичальників кредитів внаслідок переоцінки своїх можливостей або необізнаності не розглядаються в Польщі як підстави для порушення у суді справи про банкрутство. З огляду на це у законодавстві велику увагу було приділено владою Польщі процедурам подання заяви на порушення справи, за якими боржник повинен був довести сумлінність своєї поведінки та обґрунтувати виникнення неплатоспроможності з незалежних від нього причин.

Під час подання заяви боржник зобов'язаний задекларувати свої персональні активи і фінансову ситуацію (борги та доходи). Суд здійснює перевірку наданих відомостей. За подання неправдивих відомостей боржник несе адміністративну і кримінальну відповідальність. Одним із засобів запобігання зловживанням є вимога щодо оприлюднення інформації про клопотання боржника визнати його банкрутом у головній місцевій газеті та судових виданнях. Цим самим забезпечується доведення інформації до всіх кредиторів.

З огляду на те, що типовий боржник не має коштів, суд здійснює відповідну публікацію за свій рахунок. Закон про банкрутство базується на чотирьох основних принципах: а) списання боргів має бути винятком; б) боржник зобов'язаний погасити борги максимально, виходячи зі своїх можливостей; в) процедура банкрутства має бути максимально дешевою; г) кредитори повинні брати участь у судових процедурах [12].

Висновки. Таким чином, можна підсумувати наше дослідження, з огляду на те, що в Україні формується власна модель регуляторного впливу на систему відносин між боржником та кредитором, використання позитивного зарубіжного досвіду є вкрай перспективним та результативним. Як уже нами зазначалося, сучасне вітчизняне законодавство про банкрутство є прокредиторським, адже, як показує практика, має місце модель максимально швидкої реалізації майна боржника з наступним задоволенням вимог кредитора. Такий підхід можна було б виправдати, якби умови ведення бізнесу в Україні відповідали стандартам, що базуються на принципах законності, рівності, державного стимулювання та оптимального оподаткування. Однак маємо ситуацію, коли рівень інвестиційної активності є досить низьким, що визначається рівнем довіри інвесторів до чинної публічної влади, а тому публічна влада вибирає модель регулювання відносин між боржником та кредитором, за

якої доля кожного з них залежить від них самих та обставин випадковості. Це забезпечує можливість державі уникати потреби щодо допомоги боржнику відновити стан платоспроможності,

що врешті не сприяє зміцненню економічної безпеки країни й благополуччя її громадян, свідченням чого є рівень ВВП на душу населення в Україні у 2020 р. (3 425 дол. США [13]).

Список літератури:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: від 18 жовтня 2018 р. / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. Ст. 74.
2. Антикризове управління підприємством / З.Є. Шершньова та ін. ; за заг. ред. З.Є. Шершньової. Київ : КНЕУ, 2007. 680 с.
3. Москвін Б. Банкрутство як механізм антикризового управління підприємством. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2. С. 62.
4. Тищенко Н. Кодекс України з процедур банкрутства: нові можливості для кредиторів і боржників URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012742 (дата звернення: 21.02.2021).
5. Франція – ВВП на душу населення. URL: <https://knoema.ru/atlas/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F/%D0%92%D0%92%D0%9F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%83%D1%88%D1%83-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F> (дата звернення: 21.02.2021).
6. Козак Л.С. Інститут банкрутства як невід’ємний елемент ринкової економіки / Л.С. Козак, О.В. Федорук. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2010. Вип. 7. С. 290–294.
7. Чорна Ю.В. Правове становище суб’єктів забезпечення конкурсного провадження: вітчизняний та зарубіжний досвід. *ScienceRise*. 2016. № 1(1).
8. Тищенко Н. Світові стандарти банкрутства – порівняння з українським законодавством. URL: <https://nobili.ua/news/publications/svitovi-standarty/> (дата звернення: 21.02.2021).
9. Задачи и структура Федерального министерства юстиции и защиты прав потребителей Федеративной Республики Германия. URL: https://www.bmju.de/SharedDocs/Downloads/DE/Ministerium/Organisationsplan/Infobroschuere_Russisch.pdf?__blob=publicationFile&v=4 (дата звернення: 21.02.2021).
10. Пянтковський В.Л. Особливості регулювання санації державних підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 10. С. 40–44.
11. Польща – ВВП на душу населення. URL: <https://knoema.ru/atlas/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%88%D0%B0/%D0%92%D0%92%D0%9F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%83%D1%88%D1%83-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F>.
12. Звіт за дослідженням Аналізу регуляторного впливу прийняття Закону України «Про банкрутство фізичної особи». Київ : Центр комерційного права, 2012. 90 с.
13. Украина – ВВП на душу населення. URL: <https://knoema.ru/atlas/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B0/%D0%92%D0%92%D0%9F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%83%D1%88%D1%83-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F>.

Sarnatsky M.A. FOREIGN EXPERIENCE APPLICATION ONTO FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE SPHERE OF BANKRUPTCY IN UKRAINE

The article deals with the study of foreign experience on formation and implementation of state policy in the field of bankruptcy and the possibility of its use in Ukraine. Herewith it is emphasized, that the state policy in the sphere of bankruptcy in Ukraine is currently insufficiently effective due to sectoral legislation imperfection, weakened state attention onto the processes of restoring the debtor’s solvency, and illegal actions leading to liquidation a number of enterprises.

Considering bankruptcy from the standpoint of social and economic interests, the author emphasizes that the liquidation of debtors as the final stage of the bankruptcy procedure, has both positive and negative results. Just due to the competitive environment powerful players remain on the market, while entities that have made serious mistakes within management system, or have not taken into account the threats of the crisis, are unable to meet their debt obligations are subject to liquidation. It is stated in the article that bankruptcy procedure includes social aspect, which is that bankruptcy procedure ends for the debtor on the liquidation, which entails dismissal of employees, and as a consequence, rising unemployment and reduced investment attractiveness. It is also shown that in cranes with market economy there are two aspects of the bankruptcy legislation content, in particular pro-creditor and debtor ones.

It is stated that the French legislation on bankruptcy, in its content as debtor’s one, indicates that it regulates the macroeconomic approach to regulating the economy. This position of the French legislation is focused on

the safety of the enterprise, assistance in the fulfilment of its debt obligations to creditors and, which is most important, job preservation.

Analyzing the model of bankruptcy proceedings in Germany, there is shown that it is focused on the joint protection of the interests of both the debtor and the creditor. The latter one is given the right to make a decision on further determination of the legal status and property of the debtor. The creditor has the right to determine basing on decision as for the debtor through its sale or reorganization.

Examining legal support of the bankruptcy procedure in the United States, it was concluded that the main task of the US Bankruptcy Code is to assist the debtor in getting rid of some debts and saving the company from liquidation. The bankruptcy procedure itself, on the contrary to the Ukrainian one, most often begins from the debtor's initiative only.

It is emphasized that cases of insolvency of loan borrowers due to overestimation of their capabilities or ignorance are not considered in Poland as grounds for instituting bankruptcy proceedings in the Court. Taking this fact into account, the legislation of the Polish authorities paid great attention onto the procedures on submitting an application for instituting proceedings, according to which the debtor had to prove the integrity of his conduct and justify the occurrence of insolvency for reasons beyond his control.

As a result, the author emphasizes that Ukraine is developing its own model of regulatory influence of the state onto the system of relations between the debtor and the creditor, so the application of positive foreign experience is extremely promising and effective.

Key words: *bankruptcy procedure, debtor, creditor, foreign experience, state policy in the field of bankruptc.*